

SZABADSÁG

NO. 104. SZÁM. HARMADIK ÉVFOLYAM. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, csütörtök 1921. május 6. THIRTIETH YEAR. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT

Angol
ÓTÁRT
...
badtság
...
oni Olcsó
zküldés
...
BANK
INGSBANK
...
ve. sarok. Third és Main.

ÚJ BÉRSZERZŐDÉST DOLGOZ K... A FÜGGETLEN ACÉLGYÁRAK MUNKÁSAINAK SZAKSZERVEZETE

Az Amalgamated Association of Iron, Steel and Tin Workers szakszervezet most fogja tartani a kétesztendőként szokásos konvencióját. — Ezen igen fontos határozatokat fognak hozni és az új bérszerződéseket tervezetét is el fogják készíteni. — Nyilatkozik a új vezetője.

HAMILTON, Ont., máj. 3. — Ma kezdődik itt meg a több, mint huszonezer tagot számláló Amalgamated Association of Iron, Steel and Tin Workers szakszervezetének kétesztendőként szokásos nagygyűlése. A szakszervezet tagjai a független, vagyis a trösztbe nem tartozó vas- és acélgyáraknak a munkásai.

VÉRÉS HARCOK FOLYTATÓDNAK IRORSZÁGBAN

A vasárnapi csatározások során hét embert öltek meg az angol csendőrök. E héten írtákják be a hivatalába az új alkirályt és kiírják a választások.

CORK, máj. 3. — Cork és Tipperary megyékben vasárnap csatározások során az angol csendőrök hét embert öltek meg. Klórrégymű két ir esett el és még elfogtak az angolok, míg ketten megsebesültek. A csendőrök közül egyik sem sebesült meg.

TEPPERYBAN megtámadták az egyik motoros orjáratot, mire az tüzet kezdett és kettőt megölt a támadók közül. Limerick Junction közelében szintén kettőt ölt meg az angolok, míg Liscarrow közelében egyet.

DUBLIN, máj. 3. — Igen fontos dolgok fognak lefolyni ezen a héten Írországban, amelyek talán elnyitni fognak végeredményben a jelenlegi helyzetet. Elsősorban most léptetik életbe az új ir önkormányzati törvényt, amely kivonja Írországot a londoni kormány közvetlen hatásköré alá. Ugrane héten lesz a beiktatása Talbot lord új irországi alkirálynak is. Az új alkirály katolikus ember és az első katolikus, aki ezt a méltóságot elfoglalja.

Az új alkirály holnap foglaltja el hivatalát a megszokott ceremóniák között, amikbe azonban a nép Brómiváltsága nem fog belevágyni. Az új alkirály később rendelkezleg fogja kiírni a választásokat ugy az északi, mint a déli Írország parlamentjei részére.

BELFAST, máj. 3. — Mint hírlík, az északi irországi parlamentet június elejére fogják Belfastba összehívni. A jelölések május tizenharmadikán fognak megtörténni, míg a választás napja május huszonegyedikére lesz.

A déli parlament, amely Dublinban fog ülészní, csak tízeneggy nappal később fog összeülni.

Takarékosra inti Harding elnök a minisztereit.

WASHINGTON, május 3. — Harding elnök ma figyelmeztette kabinetje tagjait, hogy kiadásiárák most szabad többre rugnia, mint amennyit megszavazott nekik a költségvetés-mik alapján a kongresszus. Leveleiben, amelyet megküldött mindegyik miniszterének, helytelenítette az elnök azt, hogy a miniszteriumok tovább akarják nyújtózkodni, mint ameddig a takarójkuk ér. Nem akarja Harding, hogy a miniszteriumok hamarosan elverjék a részükre megszavazott pénzt s azután újabb összeget forduljanak a Kongresszushoz.

NAGY JÖVŐT IGER A REPÜLÉS TERÉN AZ ÚJ TALÁLMÁNY

A francia szakférfiak nagyban bíznak a helicopter sikerében. — A főelőnye az, hogy a földről egyenesen fel tud emelkedni a levegőbe, neki szaladás nélkül.

PARIS, máj. 3. — A francia repülési szakörök, úgy a hivatalosok, mint a magánosok nagyban bizakodnak azoknak a kísérleteknek a sikerében, amelyek mostanában folytatnak le az újfajta horizontális repülőgépekkel, a helicopterrel. Az új repülőgépek főelőnye az, hogy minden nekiszaladás nélkül egyenesen a földről a levegőbe tud emelkedni. A francia kormány kiváló szakemberekkel megvizsgálta a találmányt és nyomban elfogadta azt, nagyobb ösztöszet szavazta meg a kísérletezés céljára.

Magát a gépet először állítottá Pescara marquis argentinai aviatikus találta, fel, azonban több francia mérnök is csaknem egyidőben folytatott vele kísérleteket. Jelenleg francia földön, Páris közelében az egyik repülőgéptelepén kísérleteznek vele és a kormány nagyserű eredményeket vár a kísérletektől.

A francia repülőklubokban, ahol most csaknem kizárólag az újfajta gépről folyik a beszéd, azt jövendőlik, hogy az új találmány két esztendőn belül fordalmat hoz létre a repülőgépiparban.

Ugyanezek a körök nagyban esodálkoznak azon, hogy az Egyesült Államok kormányja meg nem kezdte meg a kísérletezést, annál is inkább, mert általában néger énekeknek tartanak.

Hayes aztán elmondta a királynak, hogy neki van ugyan nagy operaközlő összeállított musora, de szíve az ő fajért dobog, és az a legfőbb törekvése, hogy megmentsen népének eredeti dalait attól a sülyvésztől, ja mibe a ragtime-hóbort süllyesztette őket.

Az énekes aztán elmondta azt is, hogy ezek az énekek az alatt állottak elő, hogy úgyé válasszon összejeveleteket tartott az erdőkben és a mezőkön. Az ő szízei rabszolgák voltak Georgiában, és ő nagyon jól felfogta az ő énekeknek a jelentőségét, mert a rabszolgatartás idejében a négernek dalai lényeges vallások voltak, hiszen szomorú sorsukban csak az is...

Építkezések Belgrádban.

Mr. Upson, a Kereskedelmi Minisztérium bécsi képviselője jelenti, hogy jelenleg 4000 épület van épülőfélben Belgrádban és környékén. Ezek közül 150 lesz modern magas épület. Az új épületek közül körülbelül 1000 lesz egyemeletes, a többi kéteemeletes.

Elsüllyedt a tengeren kigyulladt japán hajó.

SEATTLE, Wash., május 3. — A Tokyu Maru japán hajó kigyulladt a Columbia folyó torkolatától 45 mérföldnyire. Mivel deszkát szállított, a hajóról elmenekült mentőőnásokon 70 főnyi legénysége és öt utasa, mielőtt a Buford nevű amerikai hajó segítségére sietett.

A menekülők a csónakokban annyira összefáztak, hogy többnek a halálát várják.

Egy ember meghalt, kilencnek meggyoma veszett. A hajó a mentőőnások lebovasztása után, hamarosan elsüllyedt. Azt hiszik, a hiányzó utasok a hajóval együtt a tenger fenekére kerültek.

Az acéltröszt alvállalatainak tisztviselői tárgyalnak a bérkérdésről.

NEW YORK, május 3. — A United States Steel Corporation acéltröszt alvállalatainak tisztviselői tegnap reggel óta tanácskozást tartanak. E. H. Gary bíráló, az acéltröszt elnökevel a bérkérdésről. Hír szerint a bérleszállítás tervével foglalkoznak.

MCCORMICK LETT A SENÁTUSI REPUBLICÁNUS BIZOTTSÁG FEJE EGÉSZ AMERIKÁNAK

A választást Lodge szenátor, a republikánus szenátusi vezér hozta nyilvánosságra. — McCormick Poindester washingtoni szenátort váltja fel.

WASHINGTON, május 3. — Lodge szenátor, a szenátusi republikánus vezére ma nyilvánosságra hozta, hogy a republikánus szenátusi bizottság új elnökévé McCormick illinois szenátort választották meg.

A néger tenorista ajándékot kapott György angol királytól

LONDON, máj. 3. — György királynak annyira tetszettek azok az énekek, a melyeket Roland Hayes, egy georgiai néger tenor-énekes énekelt előtte a királyi palotában, hogy egy gyémánt tülvel ajándékozta meg a királyi udvarba hívták meg, ahol a királyi család előtt énekelte a többiek között ezeket a dalokat: "Go down, Moses," "Swing low, sweet chariot," "Peter, go ring them bells."

Megunta az életét egy fiatal cincinnati asszony.

CINCINNATI, O., május 3. — Mrs. Agnes Inskeep 32 éves özvegyasszony megmérgezte magát tegnap az otthonában, amíg két kis gyermeke a szomszédos szobában nyugodtan aludt.

Hat halottja van a legújabb irlandi zavargásnak.

DUBLIN, május 3. — Az ir republikánusok és az angol kormánycsapatok közt öt órát tartó véres esata folyt tegnap. A harcban hat civil életét vesztette, 14 civil és két katoná pedig megsebesült.

VESZÉLYBEN FOROG JEGYZÉKBEN BUZDITJA HUGHES NEMETEKET, HOGY KIELEGÍTŐ UJABB AJÁNLATOT TEGYENEK

A külügyminiszter jegyzéke a jelenlegi német ajánlatot elfogadhatatlannak jelenti ki és sürgős intézkedésre hívja fel a német kormányt. — A szövetségesek tizenkét napos határidőben egyeztek meg. — Franciaország megkezdte a mozgósítást a Rajna irányában.

WASHINGTON, máj. 3. — Hughes külügyminiszter tegnap újabb memorandumot menesztett utnak a berlini amerikai ügyvivő kezébe, azzal az utasítással, hogy az Simons német külügyminiszternek kézbesítse. Az újabb jegyzékben az amerikai külügyminiszter arra hívja fel a német kormányt, hogy lehetőleg sürgősen és közvetlenül a szövetségeseknek érthető és félre nem magyarázható, kielégítő ajánlatot tegyen, olyanokat, amelyek fedezik a szövetségesek "igazságos követeléseit". A jegyzék ezeket mondja:

"Az Egyesült Államok kormány megkapta azt a memorandumot, amelyet a hadikarptólás dolgában április 24-iki kezeltéssel Dr. Simons az Egyesült Államok megbízottjának adott át."

"Válaszképpen ez a kormány kijelenti, miképpen nem tud arra a következtetésre jutni, hogy az ajánlatok a szövetségesek által elfogadható alapját képezhesék a megbeszéléseknek."

"E kormány ezért újból kifejeve ösztöne kívánságát ennek az égető fontos ügynek sürgős elintézése irányában, arra hívja fel a német kormányt, hogy azonnal juttasson közvetlenül a szövetségesekhez olyan nyílt, félre nem magyarázható és kielégítő ajánlatokat, amelyek minden tekintetben fedezék a velünk szemben fennálló követelést."

Hughes külügyminiszter, amikor választott a németeknek, amikor már teljes értesülést szerzett a szövetségesek álláspontja felől. Ezt az értesülést nem hivatalosan uton szerzte meg, ama tanácskozáskor során, amelyeket a német jegyzéknek megérkezése óta a szövetségesek washingtoni képviselőivel folytatott.

Ezeknek a tanácskozáskorok nyomán a washingtoni angol, francia, olasz és belga követek érintkezésbe léptek a saját kormányaikkal és egyrészt közölték ezekkel a kormányokkal az amerikai kormány álláspontját, másrészt viszont a saját kormányaikkal álláspontját tudatták az amerikai kormánnyal.

LONDON, máj. 3. — A szövetséges legfelsőbb tanács tegnap négy óras tanácskozás után megállapodott a Németországhoz intézendő követelések felől. A részleteket ma dolgozzák ki és az ultimátumot azonnal elküldik Németországnak.

A szövetségesek a németeknek nem tiz, hanem tizenkét napot ídőt engednek. Amennyiben eleget nem tesznek, a szövetséges hadak azonnal megkezdik az előnyomulást a Ruhr vidékén."

A szövetségesek azt követelik, hogy Németország teljes öszvegyen ismerje el a jóváhagyott bírói ítélet által megállapított hátrérlési tartozását, amely körülbelül 26 milliárd és 400 millió dollár rug. Ez összeg és kamatainak erejéig a szövetségesek azt követelik, hogy Németország kötevényeket bocsásson ki."

Mintthogy azonban a szövetségesek tisztában vannak azzal, hogy Németország jelenleg nyíltan abban a helyzetben, hogy feüti tartozás kamatai felében évente körülbelül egy milliárd és 320 millió dollárt fizetessen, továbbá, hogy Németország a kivételre kivétezően 25 százalékos adón felül most (vagy 400 millió dollárnál több) nem fizethet, ezért a szövetségesek nem kívánják, hogy Németország azonnal bocsássa ki az egész összegre a kötevényeket, hanem csakis annyit, amennyinek a kamatozása az évi 400 millió dollárból és a 25 százalékos kivétel adóbból fedezhető.

PARIS, máj. 3. — Briand miniszterelnöknek Londonból küldött rövid távirati rendelkezése részleges mozgósítást.

WÖRÖS MÁJUS ARGENTINÁBAN ÉS MEXICOBAN

Buenos Ayresben egy hidat akartak felrobbantani a tüntők, de a kísérletük nem sikerült. — Mexicóban sem volt oly lelkesedés, mint remélték.

Május elseje teljes nyugalomban folyt le itt az Egyesült Államokban. Az ország egyetlen vidékéről sem jelentettek zavargásokat. Más országokban, mint az alábbi táviratok mutatják, ugyancsak kivételesen csendben zajlott le május elseje.

BUENOS AYRES, máj. 3. — Május elsején két bombát robbantottak fel és egy hidat akartak elpusztítani a szocialisták, akik tüntető menetet tartottak, amelyen a vörös zászlót hozdózták körül. A bombák kárt senkiben sem tettek és az általuk okozott anyagi kár is jelentéktelen.

Egyekben a vasárnap nyugodtan tel el. MEXICO CITY, május 3. — A munkásszövetség tüntető menet és gyűléseket rendezett, a melyeknek során tiltakoztak a radikális érzelmeik bebörtönözése ellen az Egyesült Államokban, Magyarországon és Spanyolországban és követelték, hogy a mexikói kormány minél előbb lépésesterle a megígért munkásreformokat.

A tüntető menet maga számbelileg sem sikerült annyira, a mennyire remélték és a lelkesedés is kicsit volt, dacára annak, hogy az amerikai agitátorok mindent elkövettek, hogy feltűnjék az indulatok és amerikai kapitalisták ellen. A nagygyűlés után a menet az amerikai konzulátus épülete elé ment, ahol tiltakozott az ellen, hogy az Egyesült Államokban elnyomják a munkásszövület, hogy ezt az elnyomást az amerikai kapitalisták az egész világra ki akarják terjeszteni.

PARIS, máj. 3. — Az idei májusi elseje minden nagyobb izgalom nélkül zajlott le. Letartóztatás is sokkalt kevesebb volt, mint más esztendőben lenni szokott május elsején és ami volt, az is csak kisebb kihágásokért történt.

Franciaország egyetlen részéből sem jelentettek zavargásokat. MADRID, máj. 3. — Az itteni munkásság májusi elsején tüntetése a legnagyobb rendben, minden zavaró incidens nélkül zajlott le.

Coolidge alelnök meglátogatja a nyugati államokat.

WASHINGTON, május 3. — Coolidge alelnök kijelentette, hogy júniusban San Franciscoba utazik s felkeresi a Csendes tenger mellett levő államok nagyobb városait. Harding elnök is ilyen útra készül, de az ő elutazása egészen a kongresszus korai elnapolásától függ.

Munkanélküliek az Egyesült Államokban

A többi városok is hasonló helyzetet jelentenek.

A Kormány hivatalos kimutatásai Illinois államból körülbelül ugyanilyen beszámolót adnak. Januárban csak magában Chicagó városában 86,000 munkanélküli volt, ez a szám azonban az utóbbi négy hónap alatt megnövekedett a százezert. Az állam többi részében azonban a helyzet még sokkal rosszabb. A kormány kimutatása szerint 1424 nagyvállalat egyenként alkalmazott 1921 január elején ugyanezeknek a nagyvállalatoknak már csak 639,313 alkalmazottja volt, a mi a munkások számának 414,087-tel csökkentését jelenti. Ebben a szemlében chitagoi égek is szerepelnek. Az utolsó négy hónapról ninesnek hivatalos adatok, azonban e cégek közül 107-nek a jelentésére támaszkodva, melyek közül mind egyiken több mint 500 alkalmazottja van, ennek a négy hónapnak a csökkenése körülbelül 3% volt, t. i. ennyivel nagyobb volt a munkanélküliek száma április elején, mint az esztendő első napján.

New York	250,000
Illinois	430,000
Pennsylvania	250,000
Indiana	250,000
Michigan	100,000
Ohio	210,000
Wisconsin	140,000
West Virginia	50,000
New Hampshire	35,000
California	30,000
Rhode Island	21,300
Washington	20,000
Oklahoma	18,000
Nebraska	12,000
Iáho	12,000
Oregon	11,000
Kentucky	10,000
Arizona	6,000
Utah	4,000

Körülbelül Pennsylvania a következő a munkanélküliekben vezető államban sorában. A hivatalos beállítás szerint az állam területén negyedik millió ember van munka nélkül, bár a philadelphiai kereskedelmi kamara legutóbbi nyilatkozata szerint ez a beállítás nagyon alacsony.

Az egyes államok munkanélküli janár elején. Ugyanezen hivatalnak azóta kiadott havi jelentéseiből meg lehet állapítani, hogy ez a szám az azóta elmúlt négy hónap alatt valamennyire emelkedett.

A munkanélküliség kiterjed ugyan a nyugatra és a délre is, mégis a nyugatról jött jelentésekben határozott jelenségek vannak arra nézve, hogy az üzleti tevékenység fellendülése hamarosan véget vet a mostani munkanélküliségnek. Viszont a délen a helyzet egyáltalán nem látszik komolyának és a jelentések mind azt mondják, hogy ha a földművelés teljes erővel megindul, az ipari munkanélküliség nagyon csekély lesz.

